

**EUROPEISKA
UNIONENS RÅD**

**Bryssel den 25 november 2003 (27.11)
(OR. en)**

15188/03

POLGEN 77

FÖLJENOT

från: Ordförandeskapet

till: Delegationerna

Ärende: **EUROPEISKA RÅDET I BRYSSEL
DEN 16–17 OKTOBER 2003**

ORDFÖRANDESKAPETS SLUTSATSER

För delegationerna bifogas den reviderade versionen av ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådet i Bryssel (den 16–17 oktober 2003).

1. Europeiska rådet sammanträdde i Bryssel den 16–17 oktober 2003. Mötet föregicks av en föredragning av Europaparlamentets talman Pat Cox, åtföljd av en diskussion om huvudpunkterna på dagordningen.

I. REGERINGSKONFERENSEN

2. Europeiska rådet välkomnade att arbetet i regeringskonferensen nu pågår efter öppnandet i Rom den 4 oktober. Det erinrade om sitt stöd till ordförandeskapets uppläggning och tidsplan i linje med slutsatserna från Europeiska rådets möte i Thessaloniki. Europeiska rådet uppmanade ministrarna att aktivt fortsätta diskussionerna på politisk nivå. Det noterade ordförandeskapets avsikt att hålla samråd med samtliga deltagare för att färdigställa utkastet till konstitutionellt fördrag på grundval av konventets utkast och mot bakgrund av diskussionerna inom regeringskonferensen, som en förberedelse till regeringskonferensens nästa möte på stats- eller regeringschefsnivå.

II. NYTÄNDNING FÖR EUROPAS EKONOMI

3. Efter en oviss period börjar positiva tecken skönjas i Europa. En förbättring av den internationella ekonomin, låga inflationsnivåer, stabila oljepriser och bättre villkor på de finansiella marknaderna är nyckelfaktorerna bakom den återhämtning i den ekonomiska verksamheten som förväntas stärkas under loppet av 2004. Eftersom läget fortfarande är osäkert behövs det dock signaler om förtroende för Europeiska unionens ekonomiska möjligheter. De viktigaste prioriteringarna är att upprätthålla en sund makroekonomisk politik, påskynda strukturreformer och främja investeringar i infrastruktur och humankapital. Därvid bör den ekonomiska politiken även fortsättningsvis syfta till sysselsättningsskapande, hållbar tillväxt samt ökad ekonomisk och social sammanhållning.

4. Syftet med detta möte i Europeiska rådet är att ta itu med den omedelbara uppgiften att stimulera tillväxten och organisera arbetet på ett sådant sätt att Europeiska rådet kan fatta konkreta beslut den 12–13 december. Det kommer även att framhålla behovet av fortsatta åtgärder på bred front i syfte att skapa ekonomiska och sociala förutsättningar för hållbar tillväxt inom ramen för Lissabonstrategin.
5. Ett påskyndat genomförande av de europeiska näten för transport, energi och telekommunikation samt ökade investeringar i humankapitalet blir avgörande både för tillväxten och för att bidra till en fungerande integration av det utvidgade Europa, med betydande produktivitetsvinster.
6. Därför stöder Europeiska rådet principerna i det föreslagna tillväxtinitiativet samt den delrapport som Ekofinrådet lagt fram och uppmanar berörda aktörer att arbeta vidare med detta enligt riktlinjerna nedan. Initiativet kommer att överensstämja med stabilitets- och tillväxtpakten, budgetplanens nuvarande tak och ligga i linje med åtagandena i de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken.
7. Prioriterade åtgärder inom tillväxtinitiativet kommer att vidtas när det gäller att förverkliga Lissabonagendan för strukturreformer, bland annat ökad flexibilitet på produkt-, kapital- och arbetsmarknaden, och mot bakgrund av pågående insatser för att konkretisera anvisningarna från Europeiska rådets tidigare vårmöten på olika områden som i sin tur kommer att bidra till att öka unionens långsiktiga tillväxtpotential. En ökad konkurrenskraft kommer att spela en viktig roll i detta sammanhang samtidigt som miljöhänsyn och den sociala dimensionen beaktas.

A. TILLVÄXTINITIATIVET: ÖKADE INVESTERINGAR I NYCKELPROJEKT

Medlemsstaterna kopplas ihop: projekt för transeuropeiska nät (TEN)

8. Att bygga upp modern och effektiv transportinfrastruktur som ger enklare och bättre förbindelser mellan alla medlemsstater kommer att få en i dubbel mening positiv effekt: det kommer att stimulera tillväxten både direkt och genom att maximera den inre marknadens nyttoeffekter. Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas åt det nya förslaget om prioriterade projekt för transeuropeiska transportnät – åtföljt av förslag som syftar till att öka volymen och effektiviteten i investeringar i dessa projekt – samt andra förslag som behandlas av rådet för transport, telekommunikation och energi. Möjligheten av en högre andel medfinansiering från gemenskapen kommer därvid att undersökas ytterligare, till exempel i särskilda fall där gränser eller naturhinder överskrids. Medlemsstaterna uppmanas särskilt att agera snabbt för att undanröja tekniska, rättsliga och administrativa hinder för genomförandet av gränsöverskridande delar av TEN-projekten. Åtgärder som omfattar infrastruktur måste åtföljas av en modern transportpolitik som ger frågor om säkerhet och hållbar utveckling vederbörlig tyngd.

Säkrad energiförsörjning och telenät

9. En fullständigt integrerad marknad för elektricitet och gas i ett utvidgat Europa kommer att öka leveranssäkerheten och konkurrenskraften, och ytterligare stimulera tillväxten. Detta bör innefatta att man uppnår minst den nivå av sammankoppling mellan elnäten som efterlystes vid mötet i Barcelona, där prioriterade projekt inom ramen för de transeuropeiska energinäten kommer att ge ett väsentligt bidrag. Utvecklingen av en infrastruktur för energi kommer också att leda till att även EU:s nya grannländerna och partnerländerna görs fullt delaktiga i den europeiska marknaden. Med tanke på att EU är starkt beroende av importerad energi och på den betydelse som grannländerna, särskilt länderna i Medelhavsområdet, den nordliga dimensionens region och Östeuropa har som leverantörer eller transitländer, måste man diskutera hur man kan främja nya nätverk för energi med dessa länder, bland annat inför den ministerkonferens Europa–Medelhavet om energi som skall hållas i Rom i december.
10. Utveckling av telenäten är av lika avgörande betydelse för att stimulera tillväxten i ett utvidgat Europa. Främjande av allmän tillgång till bredband med effektiva nät är av särskild vikt i en kunskapsbaserad ekonomi där informationsöverföring spelar en avgörande roll för stärkt konkurrenskraft.

Investeringar i humankapitalet: innovation, forskning och utveckling samt färdigheter

11. Innovation, forskning och utveckling samt färdigheter är avgörande för Europas tillväxtpotential. Åtgärderna kommer att inriktas på att mobilisera investeringar och skapa ett lämpligt regelverk inom sådana områden som infrastruktur för forskning, forskningsbyar, industriell innovation och forsknings- och utvecklingsprojekt, informations- och kommunikationsteknik, finansiering av utbildning i olika former, genom ökande investeringar i utbildning och bättre integrering med arbetsmarknads- och socialpolitik. Olika europeiska instrument bör spela en roll, särskilt europeiska teknikplattformar, EIB-instrument och strukturfonderna samt förberedande åtgärder som den föreslagna åtgärden om säkerhetsforskning. Det är även meningen att frågan om de första kommersiella produktionsenheterna skall behandlas, dvs. när det enskilda företaget inte kan dra full nytta av utgifterna för forskning, utveckling och innovation, vilket medför en suboptimering av den samlade innovationsnivån. Särskild uppmärksamhet måste ägnas behoven hos de innovativa små och medelstora företag som arbetar längst fram i teknikens gränsland och tekniköverföring till randområden.

Nästa steg: Beslut om uppföljning

12. För att kunna göra de snabba framsteg som krävs för en slutgiltig bedömning av initiativet och fatta konkreta beslut vid decembermötet, med beaktande av Ekofinrapporten,
- uppmanar Europeiska rådet kommissionen, EIB och berörda rådskonstellationer att utan att det påverkar prioriteringarna i kommissionsförslaget inrätta ett "snabbstartsprogram" med en förteckning över projekt i en utvidgad union, på grundval av öppna kriterier, samt en bedömning av deras betydelse för integreringen av den inre marknaden i ett utvidgat Europa, deras ekonomiska och finansiella genomförbarhet, deras inverkan på tillväxten samt hävstångseffekten på privat kapital,
 - uppmanar Europeiska rådet kommissionen och EIB att lägga fram sina slutrapporter om tillväxtinitiativet i god tid så att Ekonomiska och finansiella kommittén grundligt kan förbereda Ekofinrådets möte den 25 november; i dessa rapporter bör man särskilt
 - undersöka hur man bäst ökar den privata sektorns medverkan vid finansieringen av projekt, bland annat genom användning av EIB:s strukturförfinansieringsfond,

- utveckla instrument för att mobilisera privat kapital, särskilt genom värdepapperisering av befintliga tillgångar, och undersöka vilka tillgångar som kan användas för dessa ändamål,
 - utveckla bättre samordning av förfarandena mellan EIB-finansiering, strukturfonderna, de transeuropeiska nätens budget och sjätte ramprogrammet,
 - inrätta ett ramverk för en övergripande utvärdering av initiativet efter fem år. Alla berörda rådskonstellationer kommer att bidra till denna utvärdering. Kommissionen kommer årligen i sin vårrapport att rapportera till Europeiska rådet.
13. Dessutom uppmanas rådet att slutföra arbetet med förslag om hur man skall undanröja tekniska, rättsliga och administrativa hinder för de transeuropeiska näten, särskilt gränsöverskridande delar, offentlig-privata partnerskap, projekt för innovation samt forskning och utveckling; kommissionen kommer även att klargöra principerna i Europeiska nationalräkenskapssystemet 1995 för den nationella redovisningen av offentlig-privata partnerskap för att garantera större öppenhet, bl.a. angivande av statliga garantier i nationella räkenskaper och behandlingen av arrangemang för värdepapperisering.
14. Europeiska rådet uppmanar medlemsstaterna att komplettera tillväxtinitiativet med nationella tillväxtprogram. Rådet kommer att samordna tillväxtinitiativet med dessa initiativ på nationell och europeisk nivå för att sörja för komplementaritet och bästa möjliga resursutnyttjande, så att initiativet får större övergripande effekt, och kommer till Europeiska rådets vårmöte 2004 att avge rapport om de åtgärder som vidtagits i detta hänseende.

B. ATT SKAPA GYNNSAMMA VILLKOR FÖR TILLVÄXT OCH SYSSELSÄTTNING

Ökad konkurrenskraft för den europeiska ekonomin

15. En integrerad strategi för Europas konkurrenskraft innebär övergripande åtgärder för att säkerställa att en rad politikområden hanteras så att de konsekvent bidrar till målet att öka konkurrenskraften hos företag och industrier. Nyckelområden i detta avseende är den inre marknaden, åtgärder till stöd för industrin samt forskning och teknik, med en minskning av administrativa och regleringsmässiga bördor som nödvändig underbyggnad. Europeiska rådet betonar konkurrenskraftsrådets centrala roll för att se till att detta integrerade tillvägagångssätt används i praktiken och därmed bidra till en gynnsam miljö för företagen, en effektiv inre marknad samt mera forskning och innovation. Europeiska rådet uppmanar kommissionen att till mötet i december lägga fram en rapport med förslag till förbättringar av den industriella ramen i syfte att undvika nedläggningar inom industrin.

Den inre marknaden

16. Europeiska rådet uppmanar kommissionen att lägga fram eventuella ytterligare förslag som krävs för att fullborda den inre marknaden och utnyttja dess potential till fullo, för att stimulera företagandet och skapa en verklig inre marknad för tjänster, med vederbörligt beaktande av behovet att säkerställa försörjning och handel med tjänster av allmänt intresse. Här anser Europeiska rådet att en slutgiltig överenskommelse om gemenskapspatentet måste prioriteras. Medlemsstaterna uppmanas att inom de fastställda tidsgränserna skynda på insatserna för att införliva lagstiftningen om den inre marknaden med nationell lag. Ett snabbt införlivande och en effektiv tillämpning av gemenskapsreglerna i alla medlemsstater kommer att lägga grunden för det ömsesidiga förtroende som en utvidgad inre marknad måste bygga på.
17. Fullständigt integrerade och stabila finansiella marknader kommer att spela en avgörande roll för att kanalisera besparingar till produktiva investeringar och öka den ekonomiska tillväxten. Europeiska rådet upprepar sin begäran om snabba framsteg med alla kvarstående delar av handlingsplanen för finansiella tjänster så att denna kan färdigställas enligt den överenskomna tidsplanen. Den befintliga lagstiftningen på detta område måste också genomföras mera kraftfullt. Europeiska rådet förväntar sig också att arbetet med direktivet om uppköpserbjudanden, med syftet att skapa lika villkor på det området inom EU och internationellt, snabbt och framgångsrikt slutförs på grundval av de kompromissförsök som hittills gjorts.

Industripolitik

18. Rådet och kommissionen måste se till behoven inom vissa industrisektorer, särskilt tillverkningsindustrin, så att de kan förbättra sin konkurrenskraft, i synnerhet med tanke på att de i hög grad bidrar till den ekonomiska tillväxten. EU:s lagstiftning får inte utgöra ett hinder för EU:s konkurrenskraft i jämförelse med andra stora ekonomiska områden. Kommissionen uppmanas därför att beakta föreslagen EU-lagstiftnings följder för företagen genom att genomföra en övergripande konsekvensanalys. Detta tillvägagångssätt kommer att användas för första gången i samband med det kommande förslaget om kemikalier, som skall behandlas av konkurrenskraftsrådet i samordning med andra rådskonstellationer, och man kommer särskilt att ta hänsyn till hur det påverkar små och medelstora företag.

Forskning och innovation

19. För att den europeiska ekonomins konkurrenskraft skall kunna utvecklas i enlighet med Lissabonagendan krävs ett förnyat engagemang från den offentliga och den privata sektorn för att uppnå målet att 3 % av BNP skall investeras i forskning, med särskild tonvikt på teknisk innovation, bl.a. miljöteknik, och på utveckling av humankapitalet genom högre investeringar i utbildning och forskning, i enlighet med de riktlinjer som rådet rekommenderade den 22 september 2003. Europeiska rådet uppmanar därför till
- ett starkt engagemang från medlemsstaternas sida när det gäller benchmarking, utbyte av erfarenheter och utarbetande av konsekventa åtgärder för att öka de offentliga och privata investeringarna i forskning och innovation,
 - förbättrad samordning mellan offentlig och privatfinansierad forskning och ett mer omfattande utnyttjande av strukturfonderna för projekt inom forskning och utveckling, med tanke på dessa fonders betydelse för att främja sammanhållning och olika regioners särskilda behov och inneboende möjligheter, bland annat i de anslutande staterna. Offentlig-privata partnerskap på forskningsområdet är av avgörande betydelse när det gäller att utveckla ny teknik och göra det möjligt för den europeiska högteknologiska industrin att konkurrera på världsmarknaden,
 - snabba framsteg med genomförandet av handlingsplanen *eEurope*. Detta kräver omfattande insatser för att se till att det nya regelverket för elektronisk kommunikation genomförs i hela gemenskapen samt en intensifiering av åtgärderna och investeringarna, särskilt inom *e-förvaltning*, *e-hälsa* och *e-lärande* och vid utveckling av bredbandsinfrastruktur och innehåll.

Bättre lagstiftning

20. Effektivare lagstiftning är av yttersta vikt på både europeisk och nationell nivå. Institutionerna måste se till att bestämmelserna i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning genomförs snarast möjligt i syfte att förbättra EU-lagstiftningens kvalitet, bl.a. genom konsekvensutredningar. Förenklad EU-lagstiftning och ökad effektivitet och öppenhet inom offentlig förvaltning kommer att leda till avsevärt högre ekonomisk konkurrenskraft, eftersom näringslivets tillit ökar och standarden förbättras inom den offentliga förvaltningen.

Att utveckla den sociala dimensionen

21. Den nuvarande prioriteringen av åtgärder för att stimulera tillväxten och öka konkurrenskraften måste kompletteras med en effektiv socialpolitik, särskilt skapande av arbetstillfällen, som förblir en väsentlig del av den europeiska socioekonomiska modellen. Som anges i kommissionens meddelande är det nödvändigt att förstärka de befintliga samordningsförfarandena för den politik som antas av medlemsstaterna på området för social trygghet och därigenom bidra till den nödvändiga moderniseringen av de sociala trygghetssystemen. I detta sammanhang bör rådet studera kommissionens meddelande om öppen samordning på detta område och inför Europeiska rådets vårmöte 2004 utarbeta operativa slutsatser, där subsidiaritetsprincipen och de nationella systemens mångfald beaktas.
22. Medlemsstaterna fäster särskild vikt vid pensionssystem som ger tillräckliga förmåner, är finansiellt hållbara och kan möta de utmaningar som moderniseringen för med sig. Även om detta arbete ligger inom medlemsstaternas ansvarsområde bör det förbättras genom en förstärkning av den öppna samordningen på detta område. I detta sammanhang
- bör rådet överväga att förfina målsättningarna i den öppna samordningen i fråga om den sociala tryggheten – i enlighet med slutsatserna från Barcelona, där Europeiska rådet förespråkade att den faktiska genomsnittsålder då människor upphör att arbeta bör höjas med fem år fram till 2010 – för att garantera stabila och tillräckliga pensionssystem med tanke på den demografiska utvecklingen,
 - bör rådet fortsätta att noga övervaka pensionssystemens finansiella hållbarhet, bl.a. för att bedöma i vilken utsträckning reformer förbättrar den långsiktiga stabiliteten i de offentliga finanserna,
 - bör medlemsstaterna och arbetsmarknadens parter överväga hur man skall genomföra kopplingen mellan arbetsmarknadspolitik och pensioner mot bakgrund av de mål som fastställdes av Europeiska rådet i Barcelona.

23. Europeiska rådet ser med intresse fram emot den första rapporten från den europeiska specialgruppen för sysselsättningen, under ledning av Wim Kok, som skall föreläggas kommissionen och stöder förslaget om ett extra socialt toppmöte i december i syfte att hålla inledande diskussioner om en uppföljning av denna rapport.

Miljödimensionen

24. Ytterligare åtgärder för att stärka miljöskyddet och hållbar utveckling kommer att bidra till ökad tillväxt. Miljömål kommer att verka som katalysatorer för innovation och modernisering inom nyckelsektorer som energi och transport och främja nya investeringar i ren och mer energi- och resurseffektiv teknik. Färdigställandet av kommissionens handlingsplan om miljöteknik senast i slutet av 2003 kommer att bidra till att främja och sprida sådan teknik. Rådet uppmanar även till ett snabbt antagande av förslaget till direktiv om användning av Kyotoprotokollets flexibla mekanismer i gemenskapens system för handel med utsläppsrättigheter, vilket kommer att främja spridningen av ren teknik och säkerställa den europeiska industrins konkurrenskraft.

III. FÖRSTÄRKNING AV FRIHET, SÄKERHET OCH RÄTTVISA

Förvaltning av unionens gemensamma gränser

25. Europeiska rådet framhåller att unionens gränser genom den förestående utvidgningen vidgas och erinrar om att alla medlemsstater har ett gemensamt intresse av en effektivare förvaltning av gränserna, i synnerhet för att öka säkerheten för unionens medborgare.
26. Europeiska rådet erinrar om slutsatserna från mötet i Thessaloniki och välkomnar kommissionens avsikt att snabbt fortsätta att behandla fördelningen av de 140 miljoner euro som beräknats för perioden 2004–2006, för att tillgodose de mest trängande behoven på detta område, särskilt genom att stödja förvaltningen av de yttre gränserna, genomförandet av handlingsprogrammet för återvändande och utvecklingen av informationssystemet för viseringar (VIS).

27. Europeiska rådet understryker vikten av ett fullständigt genomförande av strategin för förvaltningen av de yttre gränserna och av upprättandet av det planerade centrumet för luftgränser och de två centrumen för sjögränser. Alla centrum för gränsförvaltning bör ha ett nära samarbete som samordnas av den gemensamma enheten för gränsövervakningspersonal.
28. Europeiska rådet välkomnar kommissionens avsikt att lägga fram ett förslag till inrättande av en gränsförvaltningsbyrå för att stärka det operativa samarbetet vid förvaltningen av de yttre gränserna, i så god tid att rådet före årets utgång kan nå en politisk överenskommelse om förslagets huvuddelar. Förslaget skall bygga på erfarenheterna från den gemensamma enheten för gränsövervakningspersonal.
29. Europeiska rådet noterar den undersökning som genomfördes för kommissionens räkning om sjögränser och uppmanar RIF-rådet att för denna fråga utarbeta ett arbetsprogram som kan antas före årets utgång.

Kontroll över migrationsströmmar

30. Europeiska rådet bekräftar att migrationsfrågan är föremål för högsta politiska prioritering och upprepar sitt engagemang för en balanserad avvägning mellan dels det omedelbara behovet av att stoppa olaglig invandring och bekämpa människohandel, dels mottagande och integration av lagliga invandrare i enlighet med de principer och prioriteringar som fastställdes vid Europeiska rådets möten i Thessaloniki, Sevilla, Laeken och Tammerfors.
31. Europeiska rådet förbinder sig att använda alla lämpliga instrument för EU:s yttre förbindelser inom ramen för det globala synsätt som fastställdes i Thessaloniki, däribland förstärkta partnerskap med de berörda tredjeländerna, för att fullfölja EU:s strategi för kampen mot olaglig invandring. Europeiska rådet
 - uppmanar i detta sammanhang kommissionen, rådet och medlemsstaterna att göra allt för att underlätta för gemenskapen att ingå återtagandeavtal; Europeiska rådet uppmanar rådet och kommissionen att i början av nästa år utarbeta en rapport där man särskilt fastställer prioriteringarna för en gemensam återtagandepolitik samt de åtgärder som skall garantera politikens framgång,

- framhåller åter att en gemensam politik för återvändande är ett centralt inslag i en effektiv och heltäckande invandringspolitik och uppmanar rådet och kommissionen att ge högsta prioritet åt genomförandet av den handlingsplan som antogs i november 2002; välkomnar i detta sammanhang kommissionens avsikt att, med beaktande av budgetplanen, lägga fram ett förslag om ekonomiskt stöd för återsändande av olagliga invandrare och asylsökande som fått avslag till ursprungs- och transitländer, i full överensstämmelse med de humanitära principerna och respekten för individens värdighet,
 - noterar med tillfredsställelse det arbete som pågår inom unionen och internationella organ (ICAO, G8) för att införa biometriska kännetecken i viseringar, uppehållstillstånd och pass; uppmanar RIF-rådet att före utgången av 2003 nå en politisk överenskommelse om kommissionens båda förslag till rådsförordningar om biometriska kännetecken och fatta de beslut som behövs om utvecklingen av informationssystemet för viseringar (VIS) och Schengens informationssystem (SIS) II, samtidigt som tidsplanen för införandet av SIS II iakttas fullt ut.
32. Samtidigt som Europeiska rådet erkänner att varje medlemsstat själv är ansvarig för antalet lagliga invandrare som tas emot på dess territorium, i enlighet med nationell rätt och med hänsyn till landets särskilda förhållanden, bland annat på arbetsmarknaden, noterar det kommissionens initiativ till en studie av förhållandet mellan laglig och olaglig invandring, och uppmanar alla medlemsstater, anslutande stater och kandidatstater att samarbeta fullt ut med kommissionen i detta syfte.
33. Europeiska rådet uppmanar RIF-rådet att skyndsamt slutföra sitt arbete med förslagen till direktiv om berättigande till och förfaranden vid asyl för att hålla den tidsfrist som redan fastställts av Europeiska rådet i Sevilla och Thessaloniki, nämligen utgången av 2003, så att unionen med full respekt för Genèvekonventionen och för sina egna humanitära traditioner kan bekämpa missbruk av asylrätt och bristande effektivitet.

Rättsligt samarbete och polissamarbete

34. Europeiska rådet manar till fortsatta ansträngningar för att få till stånd ett närmare polissamarbete, rättsligt samarbete och tullsamarbete samt förstärka samarbetet inom brottsbekämpningen, särskilt när det gäller den operativa kampen mot grov brottslighet och terrorism.

35. Det framhåller på nytt vikten av att bekämpa olaglig narkotikahandel och manar till ett antagande av kommissionens förslag till rådets rambeslut i denna fråga, om möjligt före utgången av 2003.
36. Det välkomnar godkännandet av rådets förordning om föräldraansvar och äktenskapsmål som – genom att den möjliggör erkännande och verkställighet av nationella domar inom hela gemenskapen – i väsentlig grad kommer att öka medborgarnas möjligheter till rättslig prövning av frågor som direkt påverkar deras dagliga liv. Denna förordning utgör ett betydelsefullt steg mot inrättandet av en sammanhängande lagstiftningsram för vårdnad av barn och skydd för underåriga.

IV. ÖVRIGA FRÅGOR

Det portugisiska jordbruket

37. Efter slutsatserna från Europeiska rådet i Köpenhamn, och med beaktande av det nya politiska perspektiv för jordbruket som antogs av jordbruksrådet i juni 2003, noterar Europeiska rådet kommissionens lägesrapport om det portugisiska jordbruket, särskilt dess rekommendation att nästa generation program för landsbygdsutveckling bör fortsätta att stödja de förbättringar som görs i den strukturella anpassningen av det portugisiska jordbruket. Kommissionen uppmanas att lägga fram en ny rapport om denna fråga i sinom tid.
38. Tills vidare välkomnar Europeiska rådet kommissionens förslag att förlänga åtgärderna för att bemöta problemen med utvecklingen av mjölkproduktionen på Azorerna och uppmanar rådet att behandla förslaget snarast möjligt.

Europeiska centralbanken

39. Europeiska rådet välkomnade utnämningen av Jean-Claude Trichet till Europeiska centralbankens ordförande.

V. YTTRE FÖRBINDELSER

WTO

40. Europeiska rådet beklagar det misslyckade resultatet av WTO:s ministermöte i Cancún och det bakslag det medför för utvecklingsagendan från Doha men betonar att EU:s engagemang för den multilaterala vägen i handelspolitiken kvarstår. EU bör därför ha fortsatt beredskap för ett snart återupptagande av Doha-förhandlingarna. Europeiska rådet uppmanar kommissionen både att överväga EU:s strategi och att tillsammans med viktiga WTO-aktörer undersöka möjligheten till kommande framsteg med agendan och betonar att engagemang från alla är en förutsättning för att förhandlingarna skall kunna återupptas med framgång. Europeiska rådet uppmanar kommissionen att fortlöpande hålla rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser underrättat.

Initiativet Ett utvidgat Europa – Nytt grannskap

41. Europeiska rådet välkomnar de framsteg som gjorts med kommissionens initiativ Ett utvidgat Europa – Nytt grannskap. Rådet och kommissionen uppmanas att arbeta vidare med genomförandet av detta initiativ i syfte att säkerställa en omfattande, balanserad och proportionerlig strategi, med ett finansiellt instrument, som uppfyller behovet av att främja gränsöverskridande och regionalt/transnationellt samarbete om den utvidgade unionens yttre gränser.

Europa–Medelhavspartnerskapet

42. Europeiska rådet upprepar Medelhavsområdets avgörande betydelse och sin beslutsamhet att utveckla Europa–Medelhavspartnerskapet. I detta sammanhang framhålls behovet att aktivt stödja den ekonomiska utvecklingen i regionen genom konkreta initiativ som skall antas och att öka den politiska dialogen och det politiska samarbetet på kulturområdet. Europeiska rådet ser fram emot ett positivt resultat av Europa–Medelhavspartnerskapets kommande ministermöte i Neapel.

Den nordliga dimensionen

43. Europeiska rådet godkände den andra handlingsplanen för den nordliga dimensionen 2004–2006 för att fortsätta politiken för den nordliga dimensionen efter 2003. Det framhöll att den nordliga dimensionen får en ökad betydelse i samband med EU:s utvidgning och kommer att kunna ge ett betydande bidrag till att föra unionens nya grannskapspolitik framåt i hela regionen.

Moldavien

44. EU bekräftar sitt fortsatta stöd till OSSE i dess insatser för en övergripande politisk lösning av den transnistrisk frågan i republiken Moldavien.
45. EU välkomnar de framsteg som gjorts i år och betonar att processen endast kan slutföras om inställningen på båda sidor är konstruktiv.
46. EU uppmanar Ryska federationen och Ukraina att tillsammans med OSSE ta sig an sin medlarroll. I fråga om att fullfölja tillbakadragandet av de ryska trupperna uppmanar EU Ryska federationen att vidta alla nödvändiga åtgärder för att senast vid årsskiftet fullgöra åtagandet från Istanbul/Porto.

Förbindelserna med arabvärlden

47. Europeiska rådet erinrar om slutsatserna från Europeiska rådet i Thessaloniki, betonar behovet av att främja en närmare dialog med länderna i arabvärlden och uppmanar kommissionen och den höge representanten att fortsätta arbetet med att utarbeta en detaljerad arbetsplan där befintliga strategier och program, t.ex. Barcelonaprocessen, arbetet inom ramen för GCC och initiativet "Nya grannar" beaktas fullt ut, och att lämna en rapport före Europeiska rådet i december 2003.

Mellanöstern

48. Europeiska unionen är fast besluten att verka för det tydliga målet med två stater, Israel och en livskraftig och demokratisk palestinsk stat, som lever sida vid sida i fred och säkerhet inom ramen för en övergripande fred i Mellanöstern i enlighet med vad som fastställs i färdplanen.

49. Europeiska rådet är djupt oroat över situationen i regionen och har noterat att, trots det internationella samfundets stöd i sökandet efter en rättvis och hållbar lösning, otillräckliga ansträngningar gjorts av de berörda parterna att gripa det tillfälle till fred som anges i färdplanen, vilket betonades i det uttalande som kvartettens ministrar gjorde den 26 september i år. Tvärtom leder det ökade våldet till ytterligare lidande och död hos såväl den israeliska som den palestinska befolkningen och medför risker för säkerheten i regionen och utanför denna.
50. Europeiska rådet uppmanar därför båda sidorna – Israel och den palestinska myndigheten – att uppfylla de åtaganden de gjorde vid toppmötet i Aqaba den 4 juni 2003.
51. Europeiska rådet uppmanar alla parter i området att omedelbart genomföra en politik som kan leda till dialog och förhandlingar. EU:s förbindelser med dem som vidtar åtgärder som motverkar detta arbete kommer oundvikligen att påverkas av sådant beteende.
52. Europeiska rådet välkomnar de initiativ som tagits av det civila samhället på båda sidor och är berett att ytterligare hjälpa till i ansträngningarna för att främja närmande, förtroendeskapande åtgärder och strävan efter en varaktig fred.
53. Europeiska rådet fördömer kraftigt den intensifiering av självmordsattacker och andra våldshandlingar som har inträffat under de senaste veckorna och uppmanar alla sidor att avstå från alla provocativa handlingar som ytterligare kan öka spänningen.
54. Europeiska rådet fördömer kraftigt den avskyvärda terroristattack som berövade tre amerikanska medborgare livet nära gränsövergången vid Eretz på Gazaremsan den 15 oktober och framför sina kondoleanser till offrens familjer. EU förväntar sig att förövarna ställs inför rätta.
55. Terroristangrepp mot Israel kan aldrig rättfärdigas. Europeiska rådet framhåller åter att kampen mot terrorism i alla dess former förblir en prioritering för både Europeiska unionen och hela det internationella samfundet och att det är en plikt för alla länder, särskilt länderna i regionen, att samarbeta aktivt i kampen mot terrorism och att helt avstå från att – direkt eller indirekt – stödja extremistorganisationer.

56. Europeiska rådet understryker åter att den palestinska myndigheten aktivt måste visa sin beslutsamhet i kampen mot extremistvåld och uppmanar den palestinska myndigheten och dess president att vidta omedelbara, beslutsamma åtgärder för att konsolidera alla palestinska säkerhetstjänster under tydlig kontroll av en bemyndigad premiärminister och inrikesminister och konfrontera individer och grupper som bedriver och planerar terroristattacker.
57. Europeiska rådet erkänner Israels rätt att skydda sina medborgare mot terroristangrepp. Det uppmanar Israels regering att vid utövandet av denna rättighet anstränga sig till det yttersta för att undvika civila offer och att inte vidta några åtgärder som förvärrar det palestinska folkets humanitärt och ekonomiskt svåra situation. Europeiska rådet uppmanar också Israel att avstå från repressalier i strid med folkrätten, bl.a. utomrättsligt dödande.
58. Europeiska rådet är särskilt oroat över den sträckning som angetts för det s.k. säkerhetsstängslet på den ockuperade Västbanken. Den planerade avvikelserna från den "gröna linjen" kan försvåra framtida förhandlingar och göra tvåstatslösningen fysiskt omöjlig att genomföra. Detta skulle orsaka ytterligare humanitära och ekonomiska svårigheter för palestinerna. Tusentals palestinier som lever väster om stängslet utestängs från viktiga samhällstjänster på Västbanken, medan palestinier öster om stängslet inte får tillgång till land och vattenresurser.
59. Europeiska rådet uppmanar Israel att ändra sin bosättningspolitik och avveckla bosättningar som byggts efter mars 2001.
60. Europeiska rådet framhåller åter Europeiska unionens beredvillighet att bidra till alla aspekter av genomförandet av färdplanen och betonar vikten av att inrätta en trovärdig och effektiv mekanism för övervakning från tredje parts sida.

Irak

61. Europeiska rådet välkomnar att FN:s säkerhetsråd enhälligt har antagit resolution 1511.
62. Europeiska rådet bekräftar att EU med beslutsamhet åtar sig att spela en betydande roll i den politiska och ekonomiska återuppbyggnaden av Irak inom ramen för tillämpliga resolutioner från FN:s säkerhetsråd. Följande blir avgörande för ett framgångsrikt resultat:
- Tillräcklig säkerhet.

- En stark och central roll för FN.
 - En realistisk tidsplan för överlämnandet av det politiska ansvaret till det irakiska folket.
 - Inrättande av en öppen, multilateral givarfond för att kanalisera stödet från det internationella samfundet.
63. Europeiska rådet bekräftar att EU aktivt kommer att bidra till ett positivt resultat vid givarkonferensen i Madrid den 24 oktober. EU kommer då att göra en utfästelse om ett bidrag på 200 miljoner euro för 2003–2004 ur gemenskapsbudgeten.
64. Europeiska rådet uppmanar med kraft alla länder i regionen att aktivt bidra till att främja stabiliteten i Irak och stödja landets politiska och ekonomiska återuppbyggnadsprocess. Ett välmående, stabilt och suveränt Irak med bevarad territoriell integritet blir av grundläggande betydelse för stabiliteten både i och utanför regionen.
65. Europeiska rådet uppmanar den höge representanten och kommissionen att utarbeta en strategi på medellång sikt för EU:s förbindelser med Irak och lägga fram en lägesrapport om frågan senast i mars 2004.

Iran

66. Europeiska rådet diskuterade utvecklingen i förbindelserna med Iran.
67. Europeiska rådet framför åter sin djupa oro över Irans kärnenergiprogram och ställer sig helt bakom resolutionen av den 12 september från IAEA:s styrelse. Unionen förväntar sig att Iran samarbetar fullt ut med IAEA vid genomförandet av resolutionen. Europeiska rådet uppmanar åter Iran att snabbt och utan villkor underteckna, ratificera och genomföra IAEA:s tilläggsprotokoll om säkerhetskontroll och att omedelbart följa detta. Det uppmanar också Iran att omedelbart upphöra med all verksamhet som har samband med anrikning och upparbetning av uran. Europeiska rådet avvisar tanken på spridning av kärnvapen i området, som redan är långtifrån stabilt.
68. Europeiska unionen är beredd att undersöka hur ett vidare samarbete med Iran skall kunna utvecklas. Detta kan endast uppnås genom ökat internationellt förtroende för att Irans kärnenergiprogram är av fredlig art och genom förbättringar när det gäller de mänskliga rättigheterna, kampen mot terrorism och Irans ståndpunkt i fråga om fredsprocessen i Mellanöstern.

Nobels fredspris

69. Europeiska rådet uttrycker sin beundran för alla dem som kämpar för mänskliga rättigheter och lyckönskar Shirin Ebadi till Nobels fredspris, som utgör ett erkännande av hennes engagemang för demokrati och försvar av de mänskliga rättigheterna i Iran.

Kosovo

70. Europeiska rådet bekräftade att en dialog om praktiska frågor mellan Belgrad och Pristina är en viktig referenspunkt i det internationella samfundets strategi "standards before status" som bygger på FN:s säkerhetsråds resolution 1244. Den utgör också ett nödvändigt steg mot en normalisering i Kosovo och ett ytterligare närmande till europeiska normer, inom ramen för stabiliserings- och associeringsprocessen. Europeiska rådet välkomnade därför att denna dialog inleddes i Wien den 14 oktober men uttryckte besvikelse över att några av de viktigaste samtalsparterna valde att inte delta.
71. Europeiska rådet underströk hur viktigt det är att under november månad inrätta tekniska arbetsgrupper för energi, transport och kommunikation samt återvändande och saknade personer. Det uppmanade därför båda parter att göra nödvändiga förberedelser och att engagera sig konstruktivt och villkorslöst i denna process på en multietnisk grundval. Europeiska rådet stödde den särskilda representanten för FN:s generalsekreterare, Harri Holkeri, och hans ansträngningar på detta område.

Bolivia

72. Europeiska rådet är djupt oroat över den senaste dramatiska utvecklingen i Bolivia. Det beklagar djupt de våldsamma händelser som har lett till förlust av människoliv och uttrycker sitt deltagande med offrens familjer. Europeiska rådet bekräftar sitt stöd till den demokratiskt valda regeringen i Bolivia i dess ansträngningar att finna en fredlig och konstitutionell lösning på den nuvarande krisen.
73. Europeiska rådet vädjar till den bolivianska regeringen att i detta sammanhang till fullo respektera de mänskliga rättigheterna.
74. Europeiska rådet uppmanar alla bolivianska politiska, sociala och ekonomiska krafter att avstå från våld och att inleda en ansvarsfull och konstruktiv dialog med Bolivias regering. I denna dialog måste parlamentet erkännas som den demokratiskt legitima institutionen för att skapa konsensus.

75. Europeiska rådet framhåller vikten av att Bolivias befolkning söker lösningar på sina många problem och genomför dem demokratiskt inom ramen för sina institutioner och med fullt iakttagande av rättsstatsprincipen.

Guatemala

76. Europeiska rådet är oroat över den serie allvarliga oroligheter och våldshandlingar som, nyligen även i själva författningsdomstolen, har förekommit inför de kommande allmänna valen i Guatemala.
77. Europeiska unionen hoppas att fria och öppna val kan garanteras och att det våld och de hot som förmörkat tiden före valen upphör. Unionen välkomnar det inledande arbete som gruppen med europeiska valobservatörer har utfört och det mottagande den fått från de guatemalanska myndigheterna. Unionen kommer även i fortsättningen att uppmärksamt följa situationen.

Området kring de stora sjöarna

78. Europeiska rådet välkomnar framstegen i Centralafrika med att skapa politisk stabilitet i de berörda länderna och förklarar sig berett att bidra till den ekonomiska, institutionella och sociala återuppbyggnaden i området kring de stora sjöarna.

o
o o

Europeiska rådet gratulerade Hans Helighet Johannes Paulus II med anledning av hans 25-årsjubileum som påve.